

Basın Bülteni No. 09/332
DERHAL YAYINLANMAK ÜZERE
3 Ekim 2009

Uluslararası Para Fonu
Washington, D.C. 20431 ABD

Avrupa Ekonomisindeki Düzeltme Sürecinin Kırılgan Olacağını Belirten IMF Sağlıklı Bir Toparlanma İçin Gerekli Politikaların Uygulanması Çağrısında Bulundu

Uluslararası Para Fonu IMF, bugün yayınladığı *Ekim 2009 Bölgesel Ekonomik Görünüm: Avrupa* adlı raporunda, Avrupa'da devam eden ekonomik durgunluğun dip noktasını geçtiğine ilişkin işaretler belirmeye başlamış olsa da, düzeltme sürecinin yavaş ve kırılgan olmasının beklendiğini açıkladı. Rapora göre, güven seviyesinin yükselmeye başlamasıyla ve küresel ticaretin canlanma sinyalleri vermesiyle birlikte, Avrupa'daki küçülme 2009'un ortalarında sona ermiş gibi görünüyor. 2010'da sınırlı ölçüde de olsa bir toparlanma yaşanacağı, ciddi büyümenin ise ancak bunu izleyen dönemlerde söz konusu olabileceği tahmin ediliyor.

IMF'nin Avrupa Bölümü Direktörü Marek Belka bu konuda şunları söylüyor: "Uzun süren durgunluğun dip noktasının geçildiğine yönelik işaretler nihayet görülmeye başlandı. Ancak düzeltme süreci muhtemelen yavaş ve kırılgan olacak, çünkü Asya'daki talep artışının ABD'li tüketicilerin kriz öncesindeki ithalat talebinin yerini doldurması neredeyse imkansız. Avrupa'nın düzeltme sürecinde sadece ihracata güvenmesi mümkün değil. Ayrıca kredi kıtlığı devam ediyor, işsizlik artıyor ve kriz Avrupa'nın büyüme potansiyelini düşürmüş bulunuyor." Bu durum sonucunda, gelişmiş ekonomilerin 2009'da ortalama %4 küçülmesi, 2010'da ise %0.5 büyümesi bekleniyor. Gelişmekte olan Avrupa ülkelerinde ekonomik faaliyetin bu yıl %6.6 azalması, ancak 2010'da bu bölgedeki ülkelerin çoğunun yeniden büyümeye başlaması ve GSYİH'nin ortalama %1.7 artması bekleniyor.

Raporda, politika oluşturucuların çabalarını düzeltme sürecini teminat altına alma konusuna yoğunlaştırması çağrısında bulunuluyor. Politika oluşturucuların kısa vadede, bankaların karşı karşıya olduğu bilanço risklerinin değerlendirilmesi konusunda daha kararlı bir tavır takınması ve kendi ayakları üzerinde durabilecek durumdaki kurumların sermayelerinin takviye edilmesi veya yeniden yapılandırılması, bu durumda olmayanların için tasfiye edilmesi için gerekli çalışmaları yapması gerektiği ifade ediliyor. Belka bu konuda şunları

söylüyor: “Finans sektörünün sorunlarının hızla ve etkin bir şekilde çözülememesi halinde ekonomideki düzelme beklenenden zayıf kalabilir.”

Desteğin kesilmesine yönelik hazırlıklar yapılırken, ekonomideki düzelmenin makroekonomik politikalar aracılığıyla desteklenmesi gerekiyor. Düzelme sürecinin kırılabilirliği nedeniyle, mali politika kapsamında planlı canlandırma önlemlerinin devam ettirilmesi ve otomatik dengeleme mekanizmalarının işlemesine izin verilmesi ihtiyacı görülüyor. Sürdürülebilirliğe ilişkin kaygılar ise, düzelme süreci kendini iyice hissettirdiği anda geniş kapsamlı bir konsolidasyon çalışması yapılmasını gerektiriyor. Para politikasının destekleyici rolünün de devam etmesi gerekiyorsa da, finansal durum normale döndüğü ve düzelme iyice belirgin hale geldiği anda, kriz nedeniyle mecbur kalınan benzeri görülmemiş çaptaki piyasa müdahalelerine son verilmesi konusuna yoğunlaşılması gerekiyor. Rapora göre, müdahalelere son verilmesinde uygulanacak stratejinin açık bir şekilde duyurulması çok büyük önem taşıyor. Belka bu konuda şunları söylüyor: “Kriz yorgunu ülkeler için dinlenme fırsatı henüz ufukta görünmüyor. Düzelme sürecinin kırılabilirliği nedeniyle, bir yandan ekonomik aktiviteyi desteklemeye devam etmesi diğer yandan da kriz sırasında uygulamaya alınan politikalara son vermeye hazırlanması gereken politika oluşturucuların büyük ustalıklarla hareket etmesi gerekecek. Sürecin doğru zamanda ve doğru hızda yürütmesi için çok titiz değerlendirmeler yapılması şart.”

Belka sözlerine şöyle devam ediyor: “Ancak resmin bütününe bakıldığında, krizin potansiyel büyümeye verdiği hasarın hızla onarılması en önemli hedef olmalı. Krizi tamamen arkada bırakmamızın tek yolu Avrupa’nın uzun vadedeki büyüme potansiyelinin artırılması.” Bu amaca ulaşmak için, gelişmiş ülkelerdeki politika oluşturucuların emek ve ürün piyasalarında reform yapma fırsatını kollaması, gelişmekte olan ekonomilerdeki politika oluşturucuların ise büyüme ve finansman kaynakları arasındaki dengeyi yeniden kuracak yeni bir iş modeli üzerinde düşünmesi gerekiyor.

2009 Ekim Bölgesel Ekonomik Görünüm Raporunun Analitik Bölümlerinin Özeti

2009 Ekim Bölgesel Ekonomik Görünüm Raporunun “*Kriz ve Potansiyel Üretim*” başlıklı **ikinci bölümünde**, krizin Avrupa’daki potansiyel büyüme üzerinde etkileri değerlendiriliyor ve finans sektöründe yaşanacak sorunların, düşük yatırımın ve uzun süreli işsizlik dalgalarının önümüzdeki birkaç yıl boyunca potansiyel büyümeyi frenleyeceği sonucuna varılıyor. Bu faktörlerin ne boyutta bir etki yaratacağı ise belirsizliğini koruyor. Finans sektöründe sürdürülebilir olmayan kârların büyüme oranlarını muhtemelen şişirmiş olduğu ülkeler dışında, gelişmiş Avrupa ekonomilerinin çoğunda potansiyel büyümenin uzun vadede geçmiş düzeylere geri dönmesi bekleniyor. Avrupa ülkeleri arasındaki gelir farklarının kapanması sürecinin yeniden başlaması için, yatırıma uygun bir ortam yaratılması, düzenlemelerin belirsizliği azaltacak şekilde takviye edilmesi ve sağlıklı makroekonomik politikalar uygulanması yoluyla sürdürülebilir sermaye girişlerinin yeniden başlatılması şarttır.

Bölgesel Ekonomik Görünüm Raporunun “*Potansiyel Üretimdeki Düşüşün Makroekonomik Politikalar Üzerindeki Etkileri*” başlıklı **üçüncü bölümünde**, potansiyel üretimdeki düşüşün ve buna bağlı belirsizliklerin, zorlu bir ortamla karşı karşıya olan mali politika ve para politikası alanlarında karar alınmasını daha da güçleştirdiği ve bunun da hatalı politikalar uygulanmasına neden olabileceği sonucuna varılıyor. Para politikalarını belirleyen mercilerin, enflasyon beklentisini kontrol altında tutmak için, politika oranlarına ilişkin kararlarında esas aldıkları potansiyel üretim varsayımlarını net bir şekilde açıklaması ve yeni veriler geldikçe bu kararlarını gözden geçirme konusunda kararlı olduklarını vurgulaması gerekiyor. Krizin kamu maliyesi üzerindeki olumsuz etkisi dikkate alınarak, son derece tedbirli maliye politikaları uygulanması ve düzelme iyice belirgin hale geldiği anda gerekli güçlendirme çalışmalarının başlatılması da şart görünüyor.

Bölgesel Ekonomik Görünüm Raporunun “*Gelişmekte Olan Ekonomilerde Düzelme Sürecinde Artan Riskle Başa Çıkılmasını Sağlayacak Politikalar*” başlıklı **dördüncü bölümünde**, finans krizini izleyen dönemde yatırımcıların her bir ülkenin kendi içinde uyguladığı politikaları yakından izleyecek olması nedeniyle, gelişmekte olan Avrupa ekonomilerinde risk priminin ve dalgalanmaların artması ihtimali bulunduğu vurgulanıyor. Finans sistemindeki belirsizlikleri hafifletecek ve maliye politikasının önündeki seçeneklerin sayısını azaltacak politikalar uygulanmasının, hem bu kaygıları önemli ölçüde hafifleterek hem de uzun vadedeki büyüme imkanını arttırarak bir nevi “çifte avantaj” sağlayacağı da ifade ediliyor.

Tablo 1. Avrupa Ülkeleri: Reel GSYİH Artışı ve Tüketici Fiyatları Enflasyonu, 2006–10

(yüzde)

	Reel GSYİH Artışı					Tüketici Fiyatları Enflasyonu				
	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010
Avrupa 1/ 2/	4.2	3.9	1.7	-4.7	0.8	3.6	3.6	5.7	3.0	2.7
Gelişmiş Avrupa Ekonomileri 1/	3.2	2.8	0.8	-4.0	0.5	2.2	2.1	3.4	0.7	1.0
Gelişmekte Olan Avrupa Ekonomileri 1/ 2/	7.2	6.8	4.2	-6.6	1.7	7.8	7.8	12.0	9.0	7.2
Avrupa Birliği 1/	3.4	3.1	1.0	-4.2	0.5	2.3	2.4	3.7	0.9	1.1
Avro ortak para alanı	2.9	2.7	0.7	-4.2	0.3	2.2	2.1	3.3	0.3	0.8
Avusturya	3.5	3.5	2.0	-3.8	0.3	1.7	2.2	3.2	0.5	1.0
Belçika	3.0	2.6	1.0	-3.2	0.0	2.3	1.8	4.5	0.2	1.0
Kıbrıs	4.1	4.4	3.6	-0.5	0.8	2.2	2.2	4.4	0.4	1.2
Finlandiya	4.9	4.2	1.0	-6.4	0.9	1.3	1.6	3.9	1.0	1.1
Fransa	2.4	2.3	0.3	-2.4	0.9	1.9	1.6	3.2	0.3	1.1
Almanya	3.2	2.5	1.2	-5.3	0.3	1.8	2.3	2.8	0.1	0.2
Yunanistan	4.5	4.0	2.9	-0.8	-0.1	3.3	3.0	4.2	1.1	1.7
İrlanda	5.4	6.0	-3.0	-7.5	-2.5	2.7	2.9	3.1	-1.6	-0.3
İtalya	2.0	1.6	-1.0	-5.1	0.2	2.2	2.0	3.5	0.7	0.9
Lüksemburg	6.4	5.2	0.7	-4.8	-0.2	2.7	2.3	3.4	0.2	1.8
Malta	3.8	3.7	2.1	-2.1	0.5	2.6	0.7	4.7	2.1	1.9
Hollanda	3.4	3.6	2.0	-4.2	0.7	1.7	1.6	2.2	0.9	1.0
Portekiz	1.4	1.9	0.0	-3.0	0.4	3.0	2.4	2.7	-0.6	1.0
Slovakya	8.5	10.4	6.4	-4.7	3.7	4.5	2.7	4.6	1.5	2.3
Slovenya	5.9	6.8	3.5	-4.7	0.6	2.5	3.6	5.7	0.5	1.5
İspanya	4.0	3.6	0.9	-3.8	-0.7	3.6	2.8	4.1	-0.3	0.9
Diğer gelişmiş AB ekonomileri										
Danimarka	3.3	1.6	-1.2	-2.4	0.9	1.9	1.7	3.4	1.7	2.0
İsveç	4.2	2.6	-0.2	-4.8	1.2	1.5	1.7	3.3	2.2	2.4
Birleşik Krallık	2.9	2.6	0.7	-4.4	0.9	2.3	2.3	3.6	1.9	1.5
Yeni AB ülkeleri 1/	6.6	6.0	4.0	-4.3	0.7	3.2	4.3	6.5	3.4	2.2
Bulgaristan	6.3	6.2	6.0	-6.5	-2.5	7.4	7.6	12.0	2.7	1.6
Çek Cumhuriyeti	6.8	6.1	2.7	-4.3	1.3	2.5	2.9	6.3	1.0	1.1
Estonya	10.0	7.2	-3.6	-14.0	-2.6	4.4	6.6	10.4	0.0	-0.2
Macaristan	3.9	1.2	0.6	-6.7	-0.9	3.9	7.9	6.1	4.5	4.1
Letonya	12.2	10.0	-4.6	-18.0	-4.0	6.6	10.1	15.3	3.1	-3.5
Litvanya	7.8	8.9	3.0	-18.5	-4.0	3.8	5.8	11.1	3.5	-2.9
Polonya	6.2	6.8	4.9	1.0	2.2	1.0	2.5	4.2	3.4	2.6
Romanya	7.9	6.2	7.1	-8.5	0.5	6.6	4.8	7.8	5.5	3.6
AB dışı gelişmiş ekonomiler										
İzlanda	4.3	5.6	1.3	-8.5	-2.0	6.8	5.0	12.4	11.7	4.4
İsrail	5.3	5.2	4.0	-0.1	2.4	2.1	0.5	4.6	3.6	2.0
Norveç	2.3	3.1	2.1	-1.9	1.3	2.3	0.7	3.8	2.3	1.8
İsviçre	3.6	3.6	1.8	-2.0	0.5	1.0	0.7	2.4	-0.4	0.5
Diğer gelişmekte olan ekonomiler										
Arnavutluk	5.5	6.3	6.8	0.7	2.2	2.4	2.9	3.4	1.7	2.0
Beyaz Rusya	10.0	8.6	10.0	-1.2	1.8	7.0	8.4	14.8	13.0	8.3
Bosna Hersek	6.9	6.8	5.5	-3.0	0.5	6.1	1.5	7.4	0.9	1.6
Hırvatistan	4.7	5.5	2.4	-5.2	0.4	3.2	2.9	6.1	2.8	2.8
Makedonya	4.0	5.9	4.9	-2.5	2.0	3.2	2.3	8.3	-0.5	2.0
Moldova	4.8	3.0	7.2	-9.0	0.0	12.7	12.4	12.7	1.4	7.7
Karadağ	8.6	10.7	7.5	-4.0	-2.0	2.1	3.5	9.0	3.4	2.1
Rusya	7.7	8.1	5.6	-7.5	1.5	9.7	9.0	14.1	12.3	9.9
Sırbistan	5.2	6.9	5.4	-4.0	1.5	12.7	6.5	11.7	9.9	7.3
Türkiye	6.9	4.7	0.9	-6.5	3.7	9.6	8.8	10.4	6.2	6.8
Ukrayna	7.3	7.9	2.1	-14.0	2.7	9.1	12.8	25.2	16.3	10.3

Kaynak: IMF, Dünya Ekonomik Görünümü

1/ Satın alma gücü paritesine göre hesaplanmış GSYİH rakamları esas alınarak ağırlıklandırılmış ortalama

2/ Toplam rakamlar hesaplanırken Karadağ hesaba dahil edilmemiştir.